

KOSMORAMA har modtaget:

Hr. redaktør,
I KOSMORAMA 190 skriver Steen Schapiro i sin artikel om skrækkfilm bl.a.: 'Problemerne med at skrive om skrækkfilm i Danmark kommer også af, at vi ikke har nogen tradition for at se disse film. DR har aldrig vist dem, heller ikke de gamle...'

En sådan konstatering får mig som læser til at tro, at problemerne for Steen Schapiro ligger helt andre steder end de traditionelle. Det burde bekymre i hvert fald redaktøren, som skal fange den slags.

Steen Schapiro kommer ikke ind på så mange titler i sin artikel, men blandt de nævnte har DR vist: *King Kong* (1933), *Frankenstein* (1932), *Exorcisten*, *Fuglene*, *Psycho*, *Rødt Chok*, *Skønheden og Udyret* og *Stjaalne Kroppe* (1956). Gennem årene har DR vist en række andre film i eller tilknyttet genren, fra *Bride of Frankenstein* til *Elefantmanden*, fra *Manden, der blev mindre* til *King Kong* (1976), fra *Skriget* til *Fluen* (1986), fra *Dr. Jekyll og Mr. Hyde* (flere udgaver) til *Dr. Cordeliers Testamente*, fra *Vampyr* til *Nosferatu* (begge udgaver), fra *Rosemarys Baby* til *Rotterne Vågner* og så gider jeg ikke remse mere op. My point is made.

Det danske Filmmuseums tidsskrift bør ikke mindst have sine historiske referencer i orden.

Med venlig hilsen

Poul Malmkjær

Kommentarer til Kosmorama nr. 190: Side 20: At et tv-program sendes direkte medfører heldigvis ikke, som Lauridsen antyder, at det ikke kan bevares for eftertiden. Den oprindelige *Casino Royale*-filmatisering eksisterer således stadigvæk og er tilgængelig på video fra USA. Side 27: *Dr. No* er ikke den eneste Bond-titelsekvens uden en titelsang (hvis man ellers definerer en titelsang som en sang, hvor filmtitlen indgår); *On Her Majesty's Secret Service* bruger instrumentalmusik, *Octopussy* bruger sangen *All Time High*. Side 28: Skurken Tee-Hee er ikke fra *The Spy Who Loved Me* men fra *Live and Let Die*.

Side 36: Billedet er ikke fra *Eraserhead* men fra Dario Argentos *Inferno*.

Side 38-39: Flemming Kaspersen mener ikke, at David Cronenbergs film er splatterfilm, men hans definition af begrebet er bevisligt forkert. Udtrykket blev lanceret og defineret af John McCarty via hans bog *Splatter Movies* (St. Martin's Press, 1984), der indeholder et helt kapitel om Cronenberg! David Cronenbergs film ER altså splatterfilm, uanset om begrebet er stuerent eller ej. Den subsubgenre, Kaspersen beskriver, går normalt under betegnelserne 'stalk & slash'-film, 'slasher'-film eller mere vittigt 'body count'-film, og er forøvrigt beskrevet indsigtsfuldt af Steen Schapiro på side 35.

Nicolas Barbano

der i instruktørstolen på Le Carré filmatiseringen *Russie House*, hvor man udover Sean Connery vil møde Michelle Pfeiffer, Roy Scheider, James Fox og Klaus Maria Brandauer.

Producenten/instruktøren Philip Kaufman befinder sig stadig i de litterære snirkler. Hans seneste projekt, som både indspilles og udspilles i Paris, tager nemlig udgangspunkt i forfatterinden Anaïs Nins dagbogsoptegnelser omkring den amerikanske forfatter Henry Miller og dennes kone June. Titlen er *Henry and June*, og titelrollerne spilles af Richard E. Grant og Uma Thurman. Nin og hendes ægtemand fortolkes af Maria de Meideros og Fred Ward.

En af de få ting som Francis Coppola igennem en lang karriere har haft utvetydig succes med er *Godfather*-filmene, så hvorfor ikke sikre sig en slags 'kapitalpension'. Coppola er således i fuld gang med *The Godfather - The Continuing Saga*, som indspilles i Rom. Andy Garcia spiller hovedrollen i den 30 millioner \$ dyre produktion. Al Pacino, Diane Keaton og Talia Shire vil genoptage deres roller fra de tidligere film. Også Robert De Niro vil dukke op på lærredet.

Peter Risby

Glem Palermo

Forhåbentlig betyder *Dimenticare Palermo* (At glemme Palermo), Francesco Rosis nyeste filmprojekt, mere end en fysisk tilbagevenden til det Syditalien, der var emne for nogle af hans bedste film, såsom debutfilmen *Udfordringen* (1958), *Banditten Salvatore* (1961), *Bolighajen* (1963), *Lucky Luciano* (1973) og *Kristus standsede ved Eboli* (1979).

Det er den i 1966 Goncourt-prisbelønnede *Oublier Palerme* af den franske forfatterinde Edmonde Charles-Roux, der er det litterære forlæg som også Luchino Visconti påtænkte at filmatisere. En italo-amerikansk politiker tager på bryllupsrejse til sin faders fødeby Palermo, og som det sig hør og bør er den ydre rejse blot en parallel til den langt vigtigere indre rejse, tilbage til rødderne, og væk derfra igen med en ganske anden mental ballast end ved ankomsten.

Coproduceret af Cecchi Gori, Gaumont og Berlusconi's Reteitalia for 16 milliarder lire, ca. 90 millioner kroner, med Jim Belushi, Mimi Rogers, Vittorio Gassman og Philippe Noiret. Premiere i USA og Italien til efteråret.

Jens Thomsen

Film på vej

Blandt de religiøse superhelte har Jesus unægteligt en stor stjerne hos filminstruktørerne, men nu lader det til, at også BUDDHA vil få lidt filmisk opmærksomhed. Manuskriptforfatteren Robert Bolt, bl.a. kendt for *The Mission*, har nemlig fået vakt Bernardo Bertolucci interesse for et Buddha-projekt. Bertolucci arbejder stadig på *The Sheltering Sky* og har således ikke foretaget casting på den kommende epic. Dog ligger det fast at Vittorio Storaro (bl.a. *Apocalypse Now*) vil fotografere og at Richard Edlund skal stå for de visuelle effekter.

Og så tilbage til tegneserie superhelte, her har Bat-producenten Jon Peters planer om hele tre *Batman*-sequels, men det lader til at han vil blive overhalet indenom af Warren Beatty, som er på trapperne med sin version af *Dick Tracy*. Ligeledes har Menahem Golan to teg-

neserie-produktioner på bedding, nemlig *Captain America* med Matt Salinger i titelrollen samt en 15 millioner dollars udgave af *Spiderman*.

Nicolas Roeg har netop afsluttet indspilningen af sin seneste film *Cold Heaven* i Mexico. Med på rollelisten er naturligvis fru Roeg (bedre kendt som Theresa Russell) samt Mark Harmon og Talia Shire.

Jason Connery (søn af Sean), som vi herhjemme hidtil kun har set i TV-2s *Ropbin Hood*-serie, er meget passende blevet valgt til hovedrollen i Ferdinand Fairfax' film *The Secret Life of Ian Fleming*. Her vil Connery Jr. komme til at spille sammen med Patricia Hodge, Joss Ackland, David Warner og Kristin Scott Thomas. I mellemtiden vil Connery Sr. til stadighed bevæge sig rundt i den hemmelige agents univers, men er dog avanceret fra Ian Fleming til John Le Carré. Australiske Fred Schepisi sid-

Biograffilmen set fra hjemmets sofarække

En såkaldt 'disclaimer' er den svada, der i reglen følger umiddelbart efter slutteksterne på en film. Den kan f.eks. lyde således: 'Personerne i denne film har absolut ingen lighed med rigtige mennesker'. (En formulering der med fordel kan anvendes af danske producenter). Nu lader det til, at den fortsat heftige debat om farvelægning af klassiske sort/hvide film vil medføre en ny form for disclaimer, der skal lyde omtrent sådan her: 'Denne farvelagte kopi er ikke i overensstemmelse med filmfolkenes oprindelige intentioner'. Der er nemlig ikke udsigt til at farvelægningsprocessen vil kunne standses, US Copyright Office anerkender stadig, at producenten har hånd og halsret over en film.

Farvelægning er kun det seneste men måske grelleste eksempel på de overgreb, biograffilmen siden midten af 50'erne har været underlagt – for at kunne tilpasses TV-skærmen. Selskabet Twentieth Century Fox modtog i 1953 en særlig Oscar for opfindelsen af det store CinemaScope format, der skulle udgøre stormtroppen i kampen mod den forhadte fjende TV. Skæbneironisk modtog selvsamme selskab endnu en Oscar otte år senere i 1961, den negang for opfindelsen af den særlige scanningteknik, der muliggjorde visningen af CinemaScope film på TV. Scanning er de hæsle kunstige kamerabevægelser, der gør det muligt at tage TV-seerne med rundt i krogene på et stort bredformatbillede. Et andet onde, biograffilmene har været udsat for, et selvbestaltede TVcensurer, der har saktet scener af enten voldelig eller erotisk karakter – eller blot har barberet filmen ned til passende TV-længde, f.eks. for at få plads til reklamer.

Listen over tænkelige og faktiske indgreb i filmene fortsætter ad nauseam men lad os holde her, for hvorom alt er, så udgør TV-visningen af spillefilm et i stigende grad lukrativt marked for filmproducenter og distributører. Det kan derfor ikke undre, at fremtidens biograffilm søger kompatibilitet med fremtidens TV-teknologi. Alle filmkameraer har på nuværende tidspunkt et felt i søgeren, der markerer omfanget af et TV-billede så instruktør og fotograf ikke ledes i fristelse til at placere noget vigtigt i biograflærredets yderkanter. Den teknologi der dog for alvor vil kunne sikre fremtidige spillefilm en lang og indbringende levetid på TV, video, kabel, satellit m.m. hedder High Definition Video. Et system, der egentlig var udtænkt til morgendagens TV-apparat, men som

Nordic Society for Cinema Studies

Foreningen Nordic Society for Cinema Studies er netop blevet dannet i Lund, efter forslag fra Jan Olsson, Lunds Universitets Litteraturvidenskabelige institut og Det Danske Filmmuseums direktør Ib Monty. Foreningen er tænkt som en interesseorganisation for nordiske filmforskere, film lærere, filmkritikere, filmkunstnere og andre med tilknytning til det filmvidenskabelige forskningsområde i videste forstand. Foreningen er også åben for ikke-nordiske medlemmer, især sådanne som i deres forskning arbejder med nordisk film.

Foreningens interimbestyrelse har formuleret følgende indledningsvise målsætninger for sin virksomhed:

1. At udbrede information om Nordic Society for Cinema Studies blandt interesserede og at forsøge at øge kontakten såvel mellem forskere i de nordiske lande som mellem de forskere i andre lande der interesserer sig for nordisk film.
2. At foreningen skal arrangere et filmvidenskabeligt symposium i Lund i august 1991 – forhåbentlig vil indbydelser med opfordring om at bidrage med indlæg blive udsendt i begyndelsen af 1990. På symposiets dagsorden kommer til at indgå valg af bestyrelse for Nordic Society for Cinema Studies.

nu også har vakt interesse i filmindustrien.

High Definition TV har som sin ambitiøse målsætning at ville nå op på siden af den billedkvalitet, der idag opnås af en 35 mm biograffilm, vist på skærm. For at nå dette mål har High Definition en reel fordobling af standard TV-billedet med over 1.100 linier både horisontale og vertikalt på skærmen, i modsætning til standard systemets 625 horisontale linier (skærmens fosforiserende belægning lyses op af elektroner, der via en elektron-kanon sendes ned over skærmen i 625 linier). En High Definition TV-skærm kan endvidere opnå et format, der svarer til biografens widescreen. Takket være de senere års udvikling inden for TV-skærme bestående af flydende krystaller, hvor krystallerne samles til uendelig mange billedelementer, de såkaldte pixels, kan High Definition Video vises på meget store skærme, uden det tab af billedopløsning man ellers kender fra videostorskærme. Det er japanerne, der har været først fremme med HDTV (præsenteret 1987 af NHK), men amerikanske firmaer deltager nu også intensivt i forskningen, især efter at Pentagon for nylig gjorde det klart for

Vi indbyder hermed alle interesserede til at blive medlemmer af foreningen. Medlemsgebyret frem til og med symposiet er på 50 svenske kroner og kan sendes til kassereren:

Nordic Society for Cinema Studies
c/o Michael Tapper
Litteraturvetenskapliga institutionen
Lunds universitet
Helgonbacken 12
223 62 Lund
Sverige
Bankgiro 5656-4258

Interimbestyrelsen har allerede igangsat en *Resource Guide for Research in Nordic Cinema* i samarbejde med de respektive landes filminstitutter og filmmuseer. Naturligvis vil vi medvirke til at forstærke det gode samarbejde mellem filmarkiver og filmforskere ved de nordiske universiteter og højere læreanstalter. Endelig håber vi at kunne grundlægge en publikation – enten i form af et tidsskrift eller en årbog – hvor medlemmer kan publicere relevant materiale.

Lund d. 7.11.1989.

Jan Olsson, Lunds Universitet
Formand
Erik Hedling, Lunds Universitet
Sekretær
Michael Tapper, Lunds Universitet
Kasserer
Ib Monty, Det Danske Filmmuseum

industrien, at der her lå enorme potentielle ordrer. I USA arbejder man især på at finde et system, som giver HDTV-kvalitet på HDTV-apparater, men som samtidig kan ses i normal kvalitet på normale tv-apparater. Det var den samme situation, man havde ved indførelsen af farve-tv: Man vil gerne undgå at skulle udskifte alle nationens tv-apparater fra den ene dag til den anden.

Et High Definition Video kamera optager billeder af en sådan standard, at de med hæderligt resultat kan overføres til celluloid, og vises i biografen. Det har man allerede kunne konstatere med den canadiske tv-serie *Chasing Rainbows* (1987), den amerikanske tv-film *Innocent Victims* (1988) og med den første biografilm, der er indspillet på HDTV, *Julia and Julia*, en engelsksproget italiensk produktion, der gik herhjemme under titlen *Den låste dør*. Filmen blev ikke nogen udpræget succes, men flere High Definition Video produktioner er undervejs, og disse biograffilm vil altså udmærke sig ved, at de egentlig vil egne sig allerbedst til visning i de kommende 'hjemmebiografer' med store, brede TV-skærme med flydende krystaller.

Peter Risby